

I ten K. H. Frank projevoval nemocnému Háchovi větší respekt. Zmatečný Vystrčilův papír z nemocnice, poukazuje ústavní právník

- CZ24 News | 23. října 2021

ČESKO: Mentální schopnost rozhodovat, to je podle ústavního právníka Zdeňka Koudelky klíčové kritérium pro posuzování „způsobilosti“ prezidenta k výkonu funkce. A v tomto smyslu byl poskytnut jednoznačný důkaz. Oceňuje předsedu Poslanecké sněmovny Radka Vondráčka, že se šel o prezidentově stavu osobně přesvědčit, a nechápe, jak se někdo může spokojit jen s papírem poslaným ředitelem nemocnice. V něm mimochodem objevil celkem zásadní rozpor.

Co říkáte na to, co se po volbách začalo odehrávat kolem prezidenta Zemana? Je podle vás správné, že se senátoři snaží aktivovat ústavní článek 66, který jeho pravomoci přenáší na další ústavní činitele?

Vše, co je spojeno s vrcholnými představiteli státu, je součástí politiky, včetně jejich zdravotního stavu. Věc tedy vidím i jako součást politického boje. Ti, kteří hlasitě volali po zbavení prezidenta pravomocí již krátce poté, co ho odvezla sanitka do nemocnice, jsou jeho političtí nepřátelé. Nedokázali ho porazit ve volbách, tak to zkoušejí jinak.

Zmíněný ústavní článek hovoří o situaci, kdy prezident nemůže „ze závažných důvodů vykonávat úřad“. Vzhledem k tomu, že k jeho uplatnění dochází v historii této Ústavy ČR poprvé, rozvinula se debata, co tento pojem vlastně obnáší. Předpokládám, že se to asi nebude vztahovat na klasickou „neschopnost“ ve smyslu zákoníku práce. Co jsou pro vás tedy ony „závažné důvody“, které by naplňovaly dikci tohoto článku?

Čl. 66

Uvolní-li se úřad prezidenta republiky a nový prezident republiky ještě není zvolen nebo nesložil slib, rovněž nemůže-li prezident republiky svůj úřad ze závažných důvodů vykonávat a usnese-li se na tom Poslanecká sněmovna a Senát, přísluší výkon funkcí podle čl. 63 odst. 1 písm. a) až e) a h) až k) a čl. 63 odst. 2 předsedovi vlády. Předsedovi Poslanecké sněmovny přísluší v době, kdy předseda vlády vykonává vymezené funkce prezidenta republiky výkon funkcí prezidenta republiky podle čl. 62 písm. a) až e) a k) a dále čl. 63 odst. 1 písm. f), jde-li o vyhlášení voleb do Senátu; uvolní-li se úřad prezidenta republiky v době, kdy je Poslanecká sněmovna rozpuštěna, přísluší výkon těchto funkcí předsedovi Senátu, kterému též přísluší v době, kdy předseda vlády vykonává vymezené funkce prezidenta republiky, výkon funkce prezidenta republiky podle čl. 63 odst. 1 písm. f), jde-li o vyhlášení voleb do Poslanecké sněmovny.

Zákoník práce se na prezidenta nevztahuje. Závažným důvodem neschopnosti výkonu funkce je mentální či rozumová neschopnost rozhodovat se dle své vůle. Prezidentem může být osoba bez rukou, nevidomá či jinak tělesně postižená, ale prezident musí být mentálně schopný rozhodovat.

Oblíbeným argumentem Miloše Zemana je, že „politika se nedělá nohama, ale hlavou“. Dá se vůbec nějak objektivně (aby to obstálo i při ústavním či soudním procesu) posoudit, kdy ještě „hlava“ funguje natolik, aby byl prezident schopen výkonu funkce, a kdy už nikoliv?

Základní je rozhovor. Zde i běžný člověk po chvíli pozná, zda mluví s někým, komu to myslí, nebo s osobou, která je mimo. Z tohoto pohledu považuji za správné, že předseda Poslanecké sněmovny Radek Vondráček prezidenta navštívil a pohovořil s ním. Ostatní jednají, jako se jednalo v Mnichově 1938 o nás bez nás. Někteří ústavní činitelé chtějí zbavit prezidenta pravomocí a přisvojit si je, aniž by se namáhali ho navštívit, zjistit jeho názor a osobně vidět jeho stav. To by si nikdo za Masaryka

nedovolil.

I za prezidenta Ludvíka Svobody byl u něho před jeho sesazením ze zdravotních důvodů premiér Lubomír Štrougal a ten pak na jednání předsednictva ústředního výboru Komunistické strany Československa uvedl, že ho Svoboda nepoznal. I za války se jel do Lán Karl H. Frank přesvědčit, jak na tom státní prezident Protektorátu Čechy a Morava Emil Hácha je. Dokonce i představitel německých okupantů považoval za nutné znát osobně stav prezidenta a nespokojil se se zprávami lékařů.

To je jiná situace od té dnešní. Za Milošem Zemanem nikdo z ústavních činitelů nešel, až na Radka Vondráčka, který je za to ostouzen. Já si jej za to vážím. Pakliže někoho prezident pozve, má za ním jít. Radek Vondráček má osobní vjem, jak na tom prezident se schopností vykonávat úřad při svolání zasedání Poslanecké sněmovny byl. Proto jeho slova váží víc než slova těch, kteří se s prezidentem osobně nesetkali.

Dovedete si představit, že by na základě argumentace nezpůsobilostí prezidenta mohla být třeba zpětně zpochybňována legitimita jeho rozhodnutí?

Rozhodnutí státních orgánů mají předpoklad správnosti. Jsou tedy platná bez ohledu, zda je podepisuje prezident, premiér či ministr v nemocnici, doma s čínskou chřipkou nebo na dovolené u moře. I Václav Havel činil některá svá rozhodnutí v cizině a v nemocnici. Již se stalo, že někteří soudci byli zbaveni funkce z důvodu duševní nemoci, přesto nadále platí jejich dříve vydaná pravomocná rozhodnutí z období, kdy ještě soudci byli, byť již u nich nemoc propukla.

V případě některých rozhodnutí hraje roli i otázka času. To se ukázalo u rozhodnutí o svolání Poslanecké sněmovny. Senát tvrdil (a vzal to jako základ své argumentace proti kancléři), že prezident podepsal 14.10. rozhodnutí ve stavu, kdy lékaři již 13.10. rozhodli o jeho neschopnosti. Kancléř namítal, že prezident o tom rozhodl několik dní předtím (10.10.), poté hradní legislativa dokument připravila a 14.10. byla jeho dřívější vůle pouze stvrzena podpisem. Který výklad je tedy ústavně konformní - že prezident projevil vůli ještě před lékařským omezením, nebo až po něm?

Nemocnice nemůže překazít výkon pravomocí prezidenta. To může jen Parlament. Vyjádření nemocnice z 13. 10. 2021 nemá přímé ústavní důsledky. Rozhodnutí prezidenta o svolání zasedání Sněmovny by bylo a je platné, i kdyby bylo učiněno v jakýkoliv den. Datace rozhodnutí na listině není rozhodující. Za den vydání listiny se z právního hlediska považuje den, kdy byla odeslána či osobně předána, takže již není v dispozici toho, kdo ji podepsal. Například dekrety státních vyznamenání jsou zpravidla datovány 28. října, ale fakticky podepsány dříve. Rovněž prezident i každý z nás může něco podepsat, dát to do šuplíku, přes noc si to rozmyslet a roztrhat. To není nic neznámého.

Navíc nemocnice používá termín „výkon pracovních povinností“. Nevím, co tím myslí. Ústava zná „nemožnost výkonu funkce“. A to není totéž. Prezident může nadále vykonávat své pravomoci, protože žádné usnesení Parlament nepřijal.

Obě strany si vzájemně vyhrožují trestnými činy proti republice a metají po sobě příslušnými trestními sazbami. Odpůrci Hradu tvrdí, že je měli spáchat lidé z Hradu (kancléř Mynář a mluvčí Ovčáček) a dokonce už v tomto směru mělo být podáno trestní oznámení, z druhé strany jsou senátoři obviňováni z pokusu zbavit prezidenta jeho ústavních pravomocí. Co si o těchto výhrůžkách myslíte?

Je to právě onen politický boj vedený na nízké úrovni. Jsem demokrat a dávám přednost

předvolebnímu utkání myšlenek a osobností.

Právní filozof Jiří Přibáň aplikoval v souvislosti s činností kancléře a dalších úředníků z KPR pro situaci, kdy údajně měli přinutit nemocného prezidenta jednat podle jejich vůle, paragraf 328, Přisvojení pravomoci úřadu. Co si myslíte o této právní konstrukci?

Existuje, mimo jiné i § 328

Přisvojení pravomoci úřadu

Kdo neoprávněně vykonává úkony, které jsou vyhrazeny orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu nebo jinému orgánu veřejné moci, nebo kdo vykoná úkon, který může být vykonán jen z moci úřední orgánu státní správy,

Existuje, mimo jiné i § 328

Přisvojení pravomoci úřadu

Kdo neoprávněně vykonává úkony, které jsou vyhrazeny orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu nebo jinému orgánu veřejné moci, nebo kdo vykoná úkon, který může být vykonán jen z moci úřední orgánu státní správy,

— Jiří Přibáň (@JiriPriban) [October 13, 2021](#)

Je to plácnutí do vody. Jde zase o politický boj. Kdo zná texty Jiřího Přibáně, ví, co v nich je. Hodnotím je jako nenávistné k Miloši Zemanovi. I Přibáňovi se však v této situaci jeví jako přihlouplé útočit na nemocného prezidenta, a tak útočí na jeho okolí. Stejně mu však především leží v žaludku Miloš Zeman.

Jiný právník kritizující Miloše Zemana, prof. Jan Kysela, podle údajů ParlamentníchListů.cz radil Ústřední vojenské nemocnici při vyhotovení zprávy pro Senát. Pak jsem ho viděl sedět na jednání senátní komise pro Ústavu, která zprávu projednávala. S touto komisí, jakož i se Senátem, je dlouhodobě spjat. To mi připomíná, jako by totožný člověk pomáhal státnímu zástupci se sepisem obžaloby a potom soudci s rozsudkem. Takto to být nemá.

Profesně se zabývám úřadem prezidenta téměř 30 let a mám stejné názory bez ohledu na to, zda byl prezidentem Václav Havel, Václav Klaus či Miloš Zeman. Pohrdám právníky, kteří se napřed podívají, o jakého prezidenta jde, a pak tomu přizpůsobí své názory.

Co říkáte způsobu, jakým Pražský hrad zdravotní stav prezidenta v posledních dnech komunikuje?

Měl jednat lépe. Platí stará pravda, že se nakonec všechno rozkecá. Tak proč to tajit. Na druhou stranu. I kdyby jednali jinak, nezmenšila by se tím nenávist odpůrců Miloše Zemana k němu a tedy i k jeho spolupracovníkům. Pro spolupracovníky prezidenta musí být rozhodující, co si o nich myslí prezident, a ne jeho nepřátelé.

Zaznamenal jsem také názory, že z článku 66 vzhledem k právu Parlamentu rozhodnout o neschopnosti prezidenta vykonávat úřad vyplývá povinnost Hradu informovat obě komory Parlamentu o zdravotním stavu prezidenta. Není to trochu extenzivní výklad?

Hrad slouží prezidentovi. Znovu chválím předsedu Poslanecké sněmovny Radka Vondráčka, že přijal

pozvání prezidenta a navštívil ho. To není mimořádnost. Za prezidentem se chodí i do nemocnice. Předseda Senátu pozván nebyl. Ale je přece známo, že s ním prezident delší dobu nechce jednat kvůli rozporům v zahraniční politice. Na druhou stranu, prezident se nikdy nepokusil předsedu Senátu zbavit pravomocí, tak jak to Senát iniciuje vůči prezidentovi.

Vedou se debaty o umístění prezidenta na jednotku ARO. Jedni z toho vyvozují informaci o závažnosti jeho stavu, jiní naopak upozorňují, že prezidenti vzhledem ke svému režimu ochrany, bezpečnosti atd. jsou na podobné pokoje umísťováni i s mnohem bagatelnějšími problémy. Jak to je z vašeho pohledu? Mohl být prezident umístěn na ARO prostě jen proto, že je prezident?

V péči o hlavu státu jsou nestandardní postupy. Má zvýšenou lékařskou péči, včetně svých cest. Když po atentátu přivezli do nemocnic prezidenta USA Ronalda Reagana či papeže Jana Pavla II., taktéž neleželi na pokojích s ostatními pacienty. I starost o ně přebírají v nemocnicích ti nejzkušenější lékaři či ředitelé. Léčit hlavu státu je i pocta pro lékaře.

Zdroj: .parlamentnilisty